
220121, Мінск, вул. Прытыцкага, 60/2. Тэл. 58-96-49. Факс 59-45-25.

ПЕНСИЯ ЯК РУХАВІК ПРАДПРЫМАЛЬНАСЦІ?

З усіх знавчых мне гарадскіх пенсінероў (яе ўзросце, скажам так, да 70 гадоў) не ведаю ніводнага беспрацоўнага. Прочым, што цікава, працуючыя яны ў большасці сваёй (гэта што да тычыцца рабочых) на тых жэ месцах, што і да пенсіі. Прычыны, калі пачынае распытваць, зразумелая — патрэба ў грошах. І калі раней працавалі, што называецца, для ўнукаў і дзяцей, то сёння найперш працуюць для сябе.

Як, напрыклад, Вера Міхайлаўна і Павел Іосіфавіч Паўленкавы. Працуючы стаў у абодвух пенсінероў — па максімуму. Разам муж і жонка атрымліваюць невялікае калі паўтара мільёна пенсіі. Грошы ў параўнанні са сваімі раёнамі маюць прыстойны (мяркую аб гэтым па іншых прыкладах, калі пенсія аднаго чалавека складае трыста—трыста пяцьдзесят тысяч рублёў). Ды ўсё адно Паўленкавы працуюць. Вера Міхайлаўна на сваім жэ заводзе. Кантралярам. Атрымлівае, праўда, нішчот, бо выходзіць на працу ўжо на некалькі дзён — падмяняе маладзёжышчы. Але ж і за гэта мае ледзь не паўмільёна. Чаму, як прызнаецца сама Вера Міхайлаўна, вельмі рада. Муж пасля пенсіі на свой завод не пайшоў, а ўладкаваўся спесарам у сталовую. Працуе па выхадзе, што называецца. Нешта зламалася — зараз жа звыклі ў яго дома тэлефон. Два-тры выклікі атрымліваецца на тыдзень, сведчыць Павел Іосіфавіч. У які вынік? Чатырыста тысяч. Меней, чым жонка, удакладняе шасцідзесяцігадовы пенсінер.

Як плануецца свой бюджэт пенсінеры Паўленкавы, я не стаў удакладняць. Па той прастай прычыне, што ў параўнанні з іншымі амаль два з паловай мільёны Веры Міхайлаўны і Павла Іосіфавіча — сапраўды нярашчотка. Лічыце сама. Не ведаю, як да статystыцы, але з добрай сціпнасцю мне пенсінероў, знаёмых пенсінероў маю знаёмых дзесяткі са тры атрымліваюць пенсію ў межах трыста—чатырыста тысяч рублёў. І калі хто з такіх пенсінероў жыць у адзіночку самотнікам, то вольны бюджэт нас павінен хваляваць і непаклоў у першую чаргу. Адыміце ад вяржых тых нахалі чатырысот тысяч рублёў кватэру на плаці (дапусцім, за двухпакатую), абавязкова паўтара малака альбо кефіру, паўтона, паўлітвіна хлеба штодня, якіясьці крупы, цукру з кілаграм, крышцы масла, кавалак самай таннай свінні ці гэткай жа каўбасы, то вольны і лічы, ці хопіць яшчэ тых чатырысот тысяч. Як рэдакца пакупка ў такіх пенсінероў? — рэчы самыя неабходныя: мыла, пральны парашок і іншыя дэфіцыты (тут ужо пад дэфіцытам трэба разумець тавар, які цяжка і нематчыма купіць з-за адсутнасці грошай). Што робіць гэтым чатырысоттысячным, скажам так умоўна, пенсінерам?

А з гадамі (напрыклад, у сямдзеці) складацца ўжо і прыбыльчывы ўладкавацца. А ў сямдзеці яшчэ — амаль што нематчыма. Жыць жа трэба. Вось і выходзіць пенсінеры гандляваць цыгарэтамі, прадаваць чорныя сямкі, шукаць розныя іншыя шляхі развіцця ўласнай прадпрыемльнасці. Ды толькі іх — шляхоў — прапарцыянальна старанно ўсё меней і меней.

Ці разумееце гэта ўлада — вынікае ад іх? Заканадаўчы? Калі меркаваць на тым, колькі разоў выдзяляе пра сацыяльна абароненасці насельніцтва — як быццам разумею. Па рухавік, энергетычны дзеянні... Не, няма іх — рухавік, энергетычны дзеянні — у пенсінеру старасці. Ёсць толькі адно — пенсінеру, змагаючыся. Вядуць бой за жыццё. Ісцна нахалт таго, што жыццё—заўсёды ў дачыненні да сённяшняга істотных старых гучыць не задуха чыніць? Па чацвёрты гучыць барацьбу ораж—пачынаецца—шасцідзесяці гадоў назад, сённяшняга старыя ўжо расцярацілі сабе сябе ў змаганні. Яны тады проста не ведалі, што змагаюцца з ужо не з таго будучыню. Бо ўласнае—гэта не значыць агітывае. Агітывае хітае не бывае. Як і агітывае, відаць, дабрыцы. Да чаго падводзіць гэты маралізатарства? Ды толькі да аднаго — праблема старасці павіна стаць праблемай усяго грамадства. Калі мы гаворым, дэкарыруем, што жыццё дзеля будучыні, то жорстка, небяспечна сабе падмавае. У старасці, у нейкім небяспечны час для ўсіх ідэям. І не створым здаровай маральнай, сацыяльнай, матэрыяльнай атмасферы вакол старасці, вакол і да пенсінероў — будзем і самі месці тое, што сёння ёсць у старэйшых пакаленняў. І то і зусім нічога не атрымаем.

Пакуль жэ, здаецца, усё зводзіцца да таго, каб прымушчы пенсінеру шукаць шляхі для заробку іншых, дадатковых да гарантываанай дзяржавай пенсіі. Добра, калі родны завод, родная фабрыка дадуць шанцы заробіць на сваім прадпрыемстве. Як, напрыклад, на Мінскім заводзе аўтаматных ліній, дзе з 2678 працаўнікоў — 298 пенсінероў (прычым жанчын старэй за 60 гадоў — 93, мужчын старэй за 65 — 68). А калі не, то шукаць дзявядзятка прыробак да пенсіі недзе на баку. Усё жыццё шукаем. І нешта нічога не знаходзім.

Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

ПРАБЛЕМА

Праблемы прадпрыемстваў, якія працуюць на прывязанай сыравіне, найчасцей звязаны з яе няхваткай. Нерэгулярнасць паставак, адсутнасць валюты, ненадзейнасць партнёраў сёння ўжо лічацца аб'ектыўнымі прычынамі, якія адмоўна ўплываюць на эканоміку. Вось і склалася цяжкае становішча на прадпрыемствах лёгкай прамысловасці, якія працуюць на бавоўне. І тут ёсць пэўнае апраўданне. Сыравіну неабходна набываць за тысячы кіламетраў ад Беларусі.

А мы паглядзім, як склаліся справы з вытворчасцю лёну ў Беларусі, якім заўсёды славілася наша рэспубліка.

На сённяшні дзень у Беларусі працуюць 54 заводы па перапрацоўцы лёну. Прыкладна кожны другі раён рэспублікі мае свой лёназавод. Сыравіну для гэтых прадпрыемстваў пастаўляюць калгасы, на якія і кладзецца ўвесь цяжар па вырошчванню гэтай культуры. У параўнанні з іншай сельскагаспадарчай прадукцыяй лён заўсёды лепш аплываецца. Наваўт у гады, калі ў калгасах увогуле не плацілі, за лён усё ж давалі хоць нейкія капейкі. Тады жанчыны трапілі і часалі лён уручную. І калі не падводзіць памяць, за кілаграм апрацаванага валакна плацілі ў межах 25 копеек. І гэта рабілася.

А вы добра падумалі, хлопцы? І аб сабе, і аб заводзе нашым?

— Аб сваім сем'ях мы найперш падумалі. Іх карміць трэба. Аб заводзе — не. Бо завод не думае аб нас. На галодным пайку вольны апынімся, а там, глядзі, і навогуль беспрацоўным станеш, — быў адказ.

Віктар Міхайлаў спробаваў яшчэ прывесці свае довады нахалт таго, што цяжкасці, у якіх трапіла прадпрыемства, магчыма, будучы пераадолены, што вышэйшыя органы ўлады дапамогуць калектыву, але рабочыя толькі сумка ківалі галовамі і на заканчанне казалі так:

— Мы ж не маленькія. Нас пасадзіла на міль дзяржава. Яна выкінула нас з глыбокага фарватэра на бераг. Шкрабёмся-шкрабёмся, каб зноў выйшлі на ваду, ды не можам: сіл у саміх не хапае. Кінучы бы нам выратавалі крут таку, што загнаў нас у нерат — дык не. Таму паездзем лавіць птушку хітаеца за мяжу.

Хлопцы папрацавалі ў Чэхіі дванаццаць дзён, і прывезлі дадому «чыстым» па дзвесці амерыканскіх долараў. Дзвесцятка сакавіка Віктар Міхайлаў выкладае дустроў іх на чыгуначным вакзале. Па спецыяльнаму выхадзі яны зноў адпраўляюцца за мяжу, але ўжо на даволі працяглай тэрмін — да чэрвеня, і паведамілі, што некалькі вяршышчыкаў завода таксама маюць намер пацягнуць прымяненне сваім здольнасцям у Германіі ці Польшчы на падобных прадпрыемствах. У тым, што яны зноў ідуць на працу, асабліва сумняючыся няма, бо дваццаць чатыры вяршышчы Рэчыцкага ССРЗ маюць асабістыя сертыфікаты і прайшлі атэстацыю на так званы германскі лойд, што сведчыць аб вельмі высокай іх кваліфікацыі і дае магчымасць працаваць у любой еўрапейскай краіне.

Ад апошняга паведамлення дырэктару стала горка: лепей бы не чуў гэтага. Але факт застаецца фактам. Калі не прыняць тэрміновыя меры, якія шкода будзе нанесена не толькі заводу з амаль чатырма сотнямі яго працаўнікоў, якія могуць застацца без работы, а прадпрыемства — збанкруціцца, але і рэспубліцы, якая мяркуе стварыць свой марскі флот, ды толькі ў многім можа страціць тут сваю базу для гэтага. Каб растлумачыць, што да чаго, трэба зрабіць невялікі экскурс у недалёкае мінулае.

Будуаўніцтвам рачных суднаў у Беларусі і рамантам іх займаюцца чатыры заводы — у Гомелі (букіры і пасажырскае судны на падводных крылах), Пінску (букіры), Петрыкаве (невялікія судны для падтрымкі, якія кажуць рачнікі, абстойнуць на рэчках — развозяць па іх бакены і да т. п.). А ў Рэчыцы з 1923 года займаюцца будуаўніцтвам баржаў для перавозкі інертных і іншых матэрыялаў (акрамя вадкіх). Спачатку гэтыя судны былі драўлянымі, а з п'яцідзесятых гадоў прадпрыемства пачало будаваць іх з металу. У 1981 годзе закончылася першая чарга рэканструкцыі завода, праяктына магчымасць якая дазваляла выпускаць 36 суднаў у год даўжынёй у 73 метры і грузападымальнасцю тысяча тон, іншыя плавучыя сродкі рознага класа. Тэхнічна аснашчаныя яго давалі высокую, бо тут мөөдзі

сучасны парк металаапрацоўчага, газаванага, плазмараэзнага, электраварачнага і фарбавальнага абсталявання, што дазваляе вёсці будаўніцтва суднаў ад падрыхтоўкі і апрацоўкі пракату і завяршэння іх афарбоўкай па самым розным праектах і на любы клас рэгістра краін СНД да лойда Велікабрытаніі.

Іншымі словамі, марка прадпрыемства высокая, і да распаду СССР яго адпраўляла на 24 буйнатаранажныя баржы (такі быў план) на рэк найшай рэспублікі ў Украіны, ніводнага разу не сараўніўшы дзяржаўнага задання. Але вось развалілася адзіная дзяржава, і ў сувязі са змяненнем аб'ёмаў будаўніцтва ў Беларусі (і не толькі ў ёй) скараціліся і аб'ёмы перавозак пяску, гравію, шчыбеню, іншых матэрыялаў. Такім чынам, аддала неабходнасць і ў такім вялікім рачным флоце рэспублікі. У 1991 годзе рэчычане не пабудавалі ўжо ніводнага судна. Уяўляеце: раней спускалі на ваду штогод 24 баржы, а тут —ніводнай.

Заказаў ад дзяржавы з таго часу не стала, акрамя аднаго кароткачасовага: пераабсталяваць баржы для перавозкі ў Херсон калійных угнаенняў. Гэты «плыток» свежага вавтра быў, бадай што, адзіным падарукам дзяржавы, які яшчэ даваў надзею на нейкае існаванне — можа, усё ж дакачаеца работы. Аднак я не было, і я не было каманды зверху на перапрафіляванне.

Выпываць «тапельнікам» даводзілася самім — хапаючыся за вядомаму ўсім «саломінку». У дадзеным канкрэтным выпадку ёй аказалася Галандыя — краіна, вядомая ўсім свету сваімі тэлевізійнымі карабамі, маленькага сухапутнага і адначасова вялікага марскага дзяржава, дзе ў свой час карэбнай справе вучыўся рускі цар Пётр Першы.

У пошуку заказаў кіраўнік завода накіраваўся туды і нечакана для сябе атрымаў іх там (як выявілася пасля, галандцы, аказваецца, ведалі, а кім яны маюць справу). Кампанія Dutch Shipyard Bergum заключыла з рэчычаным кантракт на будаўніцтва для ях пантонаў даўжынёй па 45 метраў кожны, з вырабам якіх тыя ніколі раней не сутыкаліся. Не буду расказваць, як пераарыентавалі сваю работу на заводзе, які кадры яго павышалі сваё майстэрства, аднак значна, што беларускія суднабудуаўнікі заказ галандцаў выканалі ў вызначаныя тэрміны і з высокай якасцю. На працягу трох гадоў работы над пантонамі калектыв не страціў свайго персаналу і жыў нармальна, маючы сапалны прыбытак і вырашаючы задачы да сацыяльнай задачы. Больш таго, у фінансавым плане завод рабіў скачок наперад, а ў тэхнічным — адышоў, што ён можа вырабляць канкурэнтаздольна і на сусветным рынку прадукцыі.

Той жа самай думі была і галандская кампанія, якая ўжо сама прапанавала рэчычанам заключыць кантракт на выраб імі іншых відаў суднаў, напрыклад, тыпу «рака — мора». А калі дакладней, дык чатырох карпусоў іх даўжынёй у 82, вышыняй у 9 метраў і грузападымальнасцю 1.700 тон. Калі яны будуць гатовы, іх адбуксуюць у Галандыю і, зрабіўшы адпаведнае аснашчэнне (паставіць рухавікі, абсталяуючы каюты, навігацыйныя электронікі і г. д.), або прададуць іншым краінам, або пакінуць для сваіх патрэб.

Трэба сказаць, што на прадпрыемстве спачатку сумняваліся, ці зможа калектыв справіцца з новай задачай, бо да марскіх

калгас «Перамога» адыў ільновалакно на Нясевіцкім лёназавод, а грошы за яго атрымалі не можа. А трыста мільёнаў для гаспадаркі — сума вялікая. І Аршанскі лёнакамбінат павінен ільновалакно Беларусі 30 млрд. рублёў.

Справа тут у тым, што цэны на лёнапрадукцыю на сусветным рынку рэзка ўпалі, а сабекошт прадукцыі на перапрацоўчых заводах мае тэндэнцыю да росту. Калі Аршанскі камбінат яшчэ на пачатку 1995 года плаціў ільновалакно на 1.200 долараў за тону валакна ўмоўна дзясцятка нумара, то ў гэтым годзе крыху больш за дзевяцьсот долараў.

Такія важныя галіны нашай эканомікі, якія вытворчасць лёну, не можа існаваць без падтрымкі дзяржавы. У краінах Заходняй Еўропы ў кожны гектар пасеваў лёну ўкладваецца да 2 тысяч долараў, у Расіі — тры мільёны рублёў, а ў нас менш як мільён.

Нашы лёназаводы ў асноўным трамяюцца на крэдыты. Але гэтыя крэдыты павіны давацца пад разумныя працэнты. Той жа Пінскі

лёназавод апынуўся ў цяжкім становішчы з-за таго, што яму адмовілі ў крэдыце пад некі прэцэдэнт, хіця і іншыя заводы яго атрымалі.

Відэацына, не лепшай з'яўляецца і ўся сістэма крэдытавання. Бо калгас бярэ крэдыт, каб пасеяць лён, завод — каб закупіць яго ў калгаса, а той жа Аршанскі камбінат — каб набыць валакно ў ільновалакно, і кожны плаціць вялікія працэнты. Але найбольшыя страты нашай індустрыі лёну наносіць адсутнасць тэхналогіі. У нас у гэтай галіне многае недасканалое, адстае, а то і прымітыўнае.

Лён не толькі практычны, але і даўгавечны. Людзі старэйшага пакалення памятаюць, як вясковыя жанчыны расцілалі на траве палотны, якія тымдні абдэльвалі раса і сонца. Гэтая тканіна была на дзівя моцнай. І ў той жа час часта ляннуую тканіну з магазіна дастаткова некалькі разоў памыць, каб яна лідарыла на развалішча на даржкі. Гэта якраз адзін з момантаў, які сведчыць пра парушэнне тэхналогіі апрацоўкі лёну. І часта гэта здараецца на

ВЫТВОРЧЫЯ ДРАМЫ

У марской дзяржаве Галандыі рэчыцкія суднабудуаўнікі плаваюць па глыбокім фарватэры, а ў сухапутнай Беларусі сядзелі на мелкаводдзі

суднаў прад'яўляюцца куды больш жорсткія, асабліва патрабаванні, ды і сама тэхналогія іх вырабу вельмі складаная. Але, паўтараю, у калектыве ўжо задалася аб сваёй кваліфікацыйнай вартасці і, не атрымліваючы ніякіх заказаў ад роднай дзяржавы, зноў пайшлі на кантракт з галандцамі, які абцяжылі іх абязбоднае існаванне і значныя валютныя паступленні ў дзяржаўную кішэню.

Але правільна кажучы ў народзе: пайшоў па волю, а вярнуўся стрыжыным. Першае судна завод спусціў на ваду ў пачатку леташняга лістапада, і, калі яно прыбыло ў Галандыю, выявілася, што прадпрыемства паслала вельмі значныя страты — зноў адзін мільярд чатырыста мільёнаў рублёў. Было таксама падлічана, што калі будзе задана галандцам другое судна, дык прамыя страты ад гэтага дзяржавы ажно 7,85 мільярд рублёў.

— Як гэта магло здарыцца? Няўжо меркантилі і прадбачлівыя галандцы абавялі вакол пальца памярковай беларусаў? — спытаў у дырэктара Рэчыцкага завода.

— Ды не, што вы? Мы пацярпелі ад сваёй роднай дзяржавы, ад яе рэформы. Якім чынам — раскажу.

Рэчычане, маючы прыбыткі ад будаўніцтва пантонаў, за будаўніцтва чатырох карпусоў суднаў тылу «рака—мора» ўзяліся, атрымалішы банкруцкія крэдыты. Гэта іх цалкам на той час, пры той фінансавы — крэдытны сістэма задавальняла: мяняліся працэнты стаўкі на крэдыты, матэрыялы, зарплата, расходы на электраэнергію і г. д. — адначасова мяняўся і курс долара. Але вольс у 1994 годзе адбыліся метамарфозы ў крэдытна-фінансавыя палітыцы рэспублікі, калі кошт матэрыялаў, а значыць, і сабекошт прадукцыі і павялічыліся больш чым у два разы і ў той жа час стабілізаваўся курс валюты, а дагаворная цана на выраб суднаў заставалася фіксаванай.

У такую сітуацыю трапіла не адно прадпрыемства рэспублікі, якое працавала на экспарт, але складанасці становішча рэчыцкіх суднабудуаўнікоў заключалася ў тым, што доля экспарту ў іх за 1995 год склала 99 працэнтаў, і іх падасклі пад корань працэнты стаўкі за крэдыты, які дасягнулі п'яцідзесяці працэнтаў ад памеру гэтых крэдытаў. Скажыце, калі ласка, хто вытрымае гэта, асабліва калі ўлічыць, што судны будуюцца не некалькі тыдняў, а многія месяцы?

Што можа было рабіць у гэтым выпадку? Звярнуцца да галандскай кампаніі з просьбай аб фінансавым авансе, які кантракт не прадугледжваў? Там пайшлі на супраць, але гэта аванс халіла, каб заплаціць працэнты за адзін толькі месяц. Праз сем месяцаў рэчычане зноў папалілі галандцаў: ратуецца, топіліся. Тыя прыехалі на месца і, ужо ўвільнуўшыся ў безвыходнасці становішча, зрабілі сваімі партнёрамі фінансавую ін'екцыю, выдзелілішы калі двух мільёнаў г'юльдаў. Прадаўшы гэтыя грошы на біржы, рэчычане заплацілі за працэнты, разлічыліся за банкруцкія крэдыты па першаму судну і, скажам так, селі на фінансавы нуль. Бо пры цане на судна адзінаццаць мільярдў затрыта на яго ішлі 12,4 мільярд рублёў, з якіх п'яць мільярдў — гэта працэнты па крэдытах. Вось такая «арыфметыка».

Будаўніцтва корпуса другога судна пачалася ў леташнім студзені, і на сённяшні дзень гатуючыся яго складае звыш сямідзесяці п'яці працэнтаў. Калі я быў на прадпрыемстве, на будаўніцтва яго было занята ўсяго некалькі чалавек, хіця фронт работ там даволі

шырокі. Прычыны гэтага простыя: няма грошай.

— А куды вы звярталіся па дапамогу? — такім было маё чарговае пытанне Кавалеву.

— Праз сваё міністэрства транспарту і камунікацый мы прасілі Кабінет Міністраў зняць падаткі на дабаўленую вартасць на імпартуемыя сыравіны і матэрыялы, што аблегчыла б наша становішча, — быў адказ. — Хіця б на суднасталь, ды ўсё дарэмна: нас не чууюць.

— А што галандцы? Не реуць кантракт з вамі?

— З кіраўніком кампаніі мы сустракаліся ў пачатку сакавіка. Яго пазіцыя такая: мы адзем другое судна па старой дамоўленасці. Будаўніцтва наступных двух будзем рабіць за кошт авасанавання фірмы, што дазволіць пазбегнуць карыстання банкруцкімі крэдытамі і, вядома ж, стратнасці нашай дзяржавы. На трэцяе судна фірма гатова выдзеліць нам аванс ужо зараз у суме 400 тысяч г'юльдаў, якія можна пакласці на депозіт у банк і атрымаць за гэта так званы не-рэалізацыйны прыбытак у выглядзе працэнтаў. Больш таго, галандцы прапановалі павялічыць нам свой заказ да трох карпусоў суднаў у год, бо яны вераць у нашы сілы і здольнасці.

Дык тады вяс можна вішываваць? Лейб на гаварыў бы і гэтыя словы. Бо дырэктар адрозу спакхмурнеў і настрой яго ўпаў да нулявой адзнакі. І было ад чаго. Калі заводу не дапамогуць, на ім можна будзе ставіць крыж — ён стане банкрутам. Таму што некай трэба пакрываць тыя вельмі значныя страты, якія не па яго віне ўтварыліся па будаўніцтва двух першых карпусоў суднаў. І ў гэтым плане ён можа разлічваць толькі на дапамогу «Белрамбудбанка», які б зрабіў гэта — і года на паўтара замарозіць выдзяленне заводу крэдыты. Але там, вядома, разважыце так: а чаму менавіта мы, сітуацыя ў фінансавы-крэдытны палітыцы, якая з'явілася ў 1994 годзе, залежала ад Нацыянальнага банка?

Галандцы ж у дадзеным выпадку разважылі так: страты заводу яны пакрываюць не будучы, бо прадпрыемства пачынало іх з-за ўнутраных непарадкаў у Беларусі, з-за яе «рэфармы». У іх ёсць канкрэтная сусветная цана на выраб узатражных карпусоў суднаў, і павялічваюць яе ў паўтара раз з-за амаль п'яцідзесяці працэнтаў на крэдыты могуць толькі найбуйныя дзякаі, якія не ведаюць законаў рынку. Значыць, калі беларусы будучы настоіцца на цане вышэй за сусветную, галандцы свае заказы перададуць у Польшчу ці Румынію, які гатовы супрацоўнічаць з імі.

А цяпер давайце, паважаныя спадары-кравінікі высокіх рэспубліканскіх інстанцый, падамо, што атрымалі наша грамадства ад таго, калі, дапусцім, завод у Рэчыцы абанкруціўся? Новае сотні беспрацоўных і жабрацтва. Дзяржава страціць частку валютных паступленняў ад яго знешнепалітычнай дзейнасці. А калі яны ўсюр'ёз думае аб стварэнні свайго ўласнага марскага флоту, дык рэчыцкі суднабудуаўнікі змогуць адыраць тут не апошняю ролю. Бо за чатыры гады работы на экспарт яны ва ўмовах жорсткай канкурэнцыі выйшлі на сусветныя стандарты і ўжо зараз гатовы штурмаваць новыя вышыні — будаваць карпусы суднаў даўжынёй да ста, шырынёй да трынаццаці і вышыняй да адзінаццаці метраў і грузападымальнасцю да трох з паловай—чатырох тысяч тон. Дык хто ж падставіць ім плячо?

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

ЛЁСЫ

«Ці гэта час такі, а можа мы такія?»

«НА ЗАРПЛАТУ І ПЕНСІЮ НЯМА ГРОШАЙ. А ЯК БЕЗ ІХ ЖЫЦЬ?»

Рэдакцыяна пошта прынесла з г. Петрыкава вольс такога пісьма: «Мы, настайнікі моўнай школы-інтэрната, выкавалінікі і тэпсераалі, звяртаем да нашай паважанай газеты «Звязда».

Пачуў наш глас, крык душы, бо мы вельмі пакутаем ад цяжкага жыцця. Вольс ужо ідзе тры месяцы, які мы не атрымліваем зарплату і не маем ніякай дапамогі з-за яе затрымак. А ў нас дома маліцы дзед, хворыя родныя, блізкія. Яны глядзяць на нас з надзеяй, а дзе та я надзея, калі мы не можам дапамагчы нават сабе? Нам усё абцяжыла (ужо 3-й месяц), што хутка атрымаем грошы, але воз і зараз тама. Куды ні звярталіся, усюды глыба, як у танку. Дык чаму ж так атрымліваецца ў нашым гарадзе, што такі ўстанова, які банк, ашчэдачка, пракуратура, суд, райспажывкоўс і іншыя, атрымліваюць зарплату, а мы, бедныя настайнікі, павіны жыць галадаць? Чаму, калі чарга даходзіць да нас, то заўсёды пачынаюцца валакіта і падмак?

І так пакутаем не толькі мы, работнікі моўнай школы-інтэрната, але і на-

КРЫК ДУШЫ

«НА ЗАРПЛАТУ І ПЕНСІЮ НЯМА ГРОШАЙ. А ЯК БЕЗ ІХ ЖЫЦЬ?»

стайнікі школы №№1, 2. Дык дзе ж тады тае справядлівасць? Дарэчы, у гэты канверт быў укладзены лічы адзін ліст. На тую ж бядотна-грашовую тэмту. Яго даслала група пенсінероў, таксама з г. Петрыкава. Яны, у прыватнасці, прасілі і скараціцца: «Дапамажыце нам нармальна атрымліваць сваю пенсію. А то выходзіць вельмі несправядліва, калі яе даводзіцца чакаць па 2 месяцы, а атрымліваць толькі за 1 месяц. Так вольс і цяпер: пенсію даюць за омавік, а ўжо ідзе красавік. На пошце нам заўсёды адказваюць: «Няма грошай». А калі мы звярнуліся ў Петрыкаўскі аграпрамысловы камарсыйны банк, то пачулі, што, маўляў, грошы ў банку ёсць, але для пенсінероў Гомелі іх не перададуць».

Так што аўтары скаргі задаюць слушнае пытанне: «Як нам жыць? Колькі будзе яшчэ не здэкавацца? Няўжо пенсінерам трэба несьці цяжкі крык нашай эканомікі на сваіх плечы?»

Спраўдзім, сорам і ганьба наша грамадству, якое пакінула, ік і настайніку, бедных пенсінероў на галоднае існаванне і пакуты.

ТРАГЕДЫІ

СМЕРЦЬ ЗЫХОДЗІЛА АД БЛІЗКІХ ЛЮДЗЕЙ...

Чалавечая смерць — заўсёды трагедыя, асабліва калі яна забірае жыццё н і чым не вінаватых малых... Так, у вёсцы Раманаўцы Магілёўскага раёна ў поўныя загінула дзіця — маленькая дзяўчынка 1994 года нараджэння. Яна нават не змагла разумець, што ж менавіта здарылася. Яе знайшлі на куні, у кутку, дзе яна спрабавала схавцца ад смротнай стыхіі. У той жа час яе п'яныя бацька і дзед, па прычыне неацвержанага курэння які і пачаўся похвар, нават не ведалі, што дзіця знаходзіцца ў доме. Маці дацх

НАДЗЕННАЕ

АДПАЧЫНАК ДЗЯЦЕЙ У КРЫМЕ
ПА КІШЭНІ
ЗАБЯСПЕЧАНЫМ БАЦЬКАМ

Днямі даедаўся: ёсць шанц адправіць дзяця ў Парыж. На 10 дзён. Разам з дарогай. На сам адпачынак, калі палічыць, што дзеці будуць дабрацца не самалятам, застаюцца пачысціць дзён. Задумаўся. Пацкаваўся коштам — трыста во-семдзят далараў ЗША. Задумаўся яшчэ больш. І выра-шыў пацкавацца ўвогуле коштам дзяццяў пачысціць. Найперш — у піннерскія (ці проста ўжо дзяццяў) лагеры з блізкага замежжа.

Словам, што нам Парыж і Рым. Давайце паспрабаваць хаця б у думках наведацца ў Крым. Напрыклад, у дзяцця санатор-на-курортны комплекс «Крым». Знаходзіцца ў Еўпаторыі, на бе-разе мора. Берэг і марское дно, удакладняючы турыстычныя агенцыі, — пясчаныя. Дзеці бу-дучэ размешчаны ў 6-8-месных нумарах у капітальным корпусе. Чынае — 4 разы на дзень. Яшчэ і ляжыць будучы, калі, крый Божа, дзіця хворы на сэрца, калі праблемы з апноэ-рухаль-ным апаратам. Каштуе ж разам з прэзэдам гэтаксае заадавален-не (калі вашаму дзіцяці больш за 10 гадоў) — 375 далараў ЗША. Лёгчы, той самы Парыж. Праўда, адпачываць можна ўжо на пра-цягу 24 дзён. Калі дзіцяці меней як 10 гадоў, то пачуццва абдыска-на на 20 далараў танней. І яшчэ адна важная акалічнасць — у «Крым» еўпаторскі тэра афарм-ляецца санаторна-курортную кар-ту.

Што ж, з піннерскім (дзяц-чы) лагерам, пэўна, прасцей. У горадзе Сакі (ад Еўпаторыі ўся-го толькі 18 кіламетраў), дзе дзя-цця абдыскае размясцілі ў ка-менных дамох, пачуццва (да ўсё аднолькава) каштуе 285 дала-раў ЗША.

Вы чыталі Кабуль-будзе вер-шы Максіміліана Валашына? Ён ведае, што значыць Кастэбэль у жыцці Сяргея Карэлюка? Дык вось, вядзе дзіця ў мален-ства змогуць судакрываць з па-машчю праз гэтыя і іншыя сла-вытцы людзей, калі вы купіце і па-цукі коштам 365 далараў ЗША за адну, зразумела, справу. У лагера «Кастэбэль» акрамя ўсё-іхніх дзіцяроў абдыскае яшчэ і экскорпінае абслугоўванне.

Маршруты паводкаў пралігаюць у Севастопалі, Феадосіі, Судак. У прышчэ, можна пашукаць і больш таннае варыянт. Магчыма, прынамсі стане для вас кошт пачуццва ў 125 далараў ЗША. Але... Так, ёсць некалькі «але» (размова ідзе пра дзяццяў).

Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

«Паляванне» на браканьераў

На рыбагаспадарчых вадаёмах Беларусі ўстаноўлена веснавая забарона на лоўлю рыбы

У апошніх выхадных сакавіка работнікі інспекцыі рыбахоўшчы, якім і належыць, у чарговым рэйдзе — высочайш бра-каньераў на берагах Чырвонаслабодскага вадаасховішча, што на тэрыторыі Салігорскага і Капыльскага раёнаў. За два дні «вы-лавілі» 12 парушальнікаў правілаў рыбахоўства. У браканьераў адабралі сеткі, брадні, «паўкі» і, зразумела, незаконны ўлоў.

Аднаму з браканьераў — супрацоўніку, мях ішым, УАС Мін-гарвыканкома па прозвішчу Шалей, прышлося здаць «у да-ход дзяржавы» ладнага сома, кілаграмаў гэтак на дзесяць. Пра-ва парушальніка пакуль разглядаецца, а потым будзе перада-дзена ў адпаведныя органы. І жартам, і ўсур'ёз інспектары ры-бахоўшчы заўважылі пасля: няхай мільянер-браканьер будзе «задаволены» тым, што яго спаймалі 31 сакавіка, а не 1 краса-віка, калі пачаўся ўжо дзейнічаць забарона на лоўлю рыбы, — штраф прышлося б заплаціць куды большы.

Нахай гэтадыма будзе напамінам і законапаслух-ным аўтарам рыбнай поўлі: цяпер — час нерастуры рыбы, а зна-чыць уступілі ў дзейнасць абмежаванні на «палыванне на ва-дзё». Гэты «момант» асабліва падкрэслівае намеснік старшын-і Камітэта рыбахоўшчы Мінпрыроды Георгій КАРПЕНЯ, які прымае ўдзел у сённяшняй размове.

— Усе мы, як вядома, спа-жываем, усе любім есці ры-бу. Цікава, які пераносна ры-бахоўшчы мінулы зіму, ці з'я-віліся на нашым сталё хоць нейкія ляжыцы да суда? Георг-ій Васільевіч, што гавораць на гэты конт назіранні ваших службаў?

— Які быў снег і лёд — напамі-наць не трэба. А таму і ствары-ліся такія ўмовы, што ў сувязі з ня-хватай у вады кіслароду ў мно-гіх вадаёмах назіраліся так званыя заморныя з'явы. Узіць хоць бы Ві-лейскае вадаасховішча (якое, дара-чы, у пэўнай ступені зарастае) — лёдавое покрыва на ім было да 80 сантыметраў таўшчынёй. Таму работнікі нашых інспекцый пра-скакілі ў лёдае лункі, каб сачыць за гідракліматычным рэжымам ва-ды: калі ўтрыманне ў ёй кіслароду бу-дзе менш як 0,5 міліграма на літр — лны, што пачынаецца гібель ры-бы.

Гаручага і сродкаў, каб з дапа-могай камп'ютэраў прымушова а-зрываць вадаёмы, не хапала. Та-му з уліч безвыбратна не гінула і штошчэ трапіла на стол да лю-дзей, дазвалялі прамысловым а-рганізацыям і прыватным асобам лоўлю гэтай зімой без зааважан-абсалютна ўсё правілаў рыбахоў-ства. Праўда, пры такіх «лэдзяных умовах» не ўсё маглі і лаўчыць...

— Аднак той жа браканьер заўсёды гатовы: хоць накрый аэрава, зобраза кажуць, ста-лівай накрываў — усё роўна да рыбы дабрацца.

— Так, гэта бяды, што пачае-ра-

шодныя ў час разліву і нерасту-Ка. Калі рыба ўстае на мелкавод-дзе, каб адклісці ікру, гэтыя вар-вары забавоюць, напрыклад, шчу-коў прама са стральбы, шмат параненыя рыбы проста гіне. З-за ўсяго гэтага страчваецца велізар-нае рыбнае палогоўе — шодку цяжка нават падлічыць.

Гіне, аднак, адкладзеная ўжо ікра. Гэта «староўца» забрудж-валіны вадаёмаў — прамысловыя і камунальныя прадпрыемствы, жыццёлагадоўчыя фермы, якія сід-ваюць неаачышчаныя вытворчыя сцёкі, агрэсіўныя ахдохі. Летась было выяўлена каля 800 такіх вы-падкаў.

— Што атрымаўся? Ма-ла таго, што з-за суровай зі-мы

Браканьеры просяць літасці... Мільяны ж настраёна суроў!

дзякуючы і сённяшні прыклады. Не-тася ж арганізм рыбахоўшчы су-мнеа з грамадскасцю наогул бы-ло выяўлена больш як 12 тысячя пр-рушэнняў правілаў рыбахоўства. Лавілі такія «матэрыялы» і з выху-дымі рэжымамі, і з разнастайнымі прыладамі — «паўкамі», і з элект-равадныхымі ўстаноўкамі, якія па-раўняліся рыбу своеасаблівым «электранаркозам». Адных штраф-ваў наладзілі каля мільярада руб-лёў.

Лавілі і такіх «умельцаў», якіх можна было б назваць «рыбало-вамі-палаўнічымі» і якія асабліва

Дзя тых жа, хто гэтак пера-шаджае, існуючы адміністрацый-ны «аб'ект», у першую чаргу штраф-ва. Які прычыні накладання штра-фаў на парушальнікаў рыбахоў-нага заканадаўства?

За аснову тут бяруцца палажэн-ні Кодэкса аб адміністрацыйных правапарушэннях Рэспублікі Бе-ларусь. На асобных грамадзян ры-бахоўная інспекцыя мае права на-кладаць штрафы ў памеры ад 1 да 3 мінімальных зарплатаў (ці проста папярэджанне — так скажам, на-першы раз). Для службовых асоб узровень штрафных сум значна вышэйшы — ад 3 да 10 мінімаль-ных зарплатаў.

Зразумела, што далёка не ко-жнага з заўважаных браканьераў, гэ-тыя штрафы могуць адпудзіць ад іх незаконнага промысла. Такіх бу-дзем «трымаць у рамках» іншым спосабам: у нашым камітэце скла-дзены графік пастаянных рэйдзў, якія нашы спецыялісты праводзяць сумесна з іншымі службаў Мін-прыроды, а таксама работнікамі аховы правапарадку. Гэтая дзей-насць актывізуецца — раптоўныя «налёты» на аб'ектавыя бра-каньераў мясціны робяцца не толькі ў выхадныя, але і ў будныя дні. На перыяд нерастуры нашым рыбінспектарам прадстаўлены і верталёты — а зверху, як вядома, усё відаць. Так што для разнастай-ных шодкаў намі створаны ўмо-вы даволі неспрыяльныя. А таму для іх жа будзе лепш не імянуцца з рыбахоўскай «картавац».

Забарона на рыбную лоўлю па-чалася дзе з 1 красавіка, а дзе — на 10 дзён пазней. Мясцовым а-рганам улады — аблі і райвыкан-комам прадстаўлена права ў выпад-ку, калі наступіць дрэннае надвор'е і нераст рыбы зацягнуцца, сама-стойна прадужаць тэрміны забар-оны. Прадужаць тэрміны забар-оны. Прадужаць тэрміны забар-оны. Прадужаць тэрміны забар-оны.

— Вясной кажацца вялікі раз-ліз. З аднаго боку, для гаспадар-кі рэспублікі — гэта, зразумела, стра-ты. З другога ж складаецца спра-яўляныя для рыбы ўмовы, каб ад-клісці ікру, тады яе палогоўе па-валяцца і адновіцца. Каб зрабіць гэта рэальнасцю, нашы службы і павінны забяспечыць эфектыўную ахову нерастуючай рыбы.

Публікацыя падрыхтаваў Валерый ЧАРНЯЎСКІ.

У СВЕЦЕ

ПЕЛЕНТ-НАВІНЫ

ПЕРШЫ САКРАТАР
РАСІЙСКАГА ПАСОЛЬСТВА
У ШВЭДЫІ АБВІНАВАЧАНЫ
У ШПІЯНАЖЫ

Як паведаміла радыё «Свабо-да», у бліжэйшыя дні са Швэ-дцы будзе выдвораны першы сакратар расійскага пасольства, які займаўся шпіянажам. Швэ-дскія ўрадавыя чыноўнікі па-ведзілі, што дыпламат быў а-зольваны на месцы злачынства, калі спрабаваў атрымаць інфар-мацыю ў Берне. Ні імя дыпла-мат, ні характар інфармацыі, якую ён імкнуўся дабыць, не паведамыцца. Затым уладам не-мудра статусам дыпламатычнай неадэкватнасці, таму ўлады не-могуць пачаць следства за яго справа.

КАЛІ НЕ ДАПАМОЖА
ДЫПЛАМАТЫ...

Прэзідэнт Егіпта Мубарак за-явіў, што зробіць усё, што ад яго залежыць, каб перашкодзіць Лібіі паводзіць завод на вытворчас-ці хімічнай зброі. Ён сказаў, што пастараецца пераканаць Када-фі адмовіцца ад такіх планаў. Мубарак дадаў, аднак, што вы-ступіць супраць выкарыстання сілы. Напярэдадні міністр абаро-ны Злучаных Штатаў Пэры па-пярэдзіў, што ЗША будуць вы-мушаны выкарыстаць ваенную сілу, калі дыпламатыя не дасць патрэбных вынікаў.

ПРЫТУЛКА СТАЛА
ПАСОЛЬСТВА ЗША

Паўстанцы Ліберыі, якія заха-пілі сотні заложнікаў, занялі аба-рону ў адной з казармаў сталі-цы гэтай краіны. Бай у Ліберыі ўспыхнуў у суботу, калі ўлады паспрабавалі арыштаваць лідэ-ра паўстанцаў Рузвельта Джон-са. Урад Злучаных Штатаў Аме-рыкі выказаў гатоўнасць аказаць дапамогу амерыканцам і іншым замежным грамадзянам, якія знаходзіліся ў гэтай краіне. Мі-ністэрства замежных спраў ФРГ заклікала сваіх грамадзян кра-інах выказаць гатоўнасць аказаць дапамогу амерыканска-га пасольства, на тэрыторыі яко-га знайшлі прытулак ужо больш як 15 тысяч чалавек.

ЕЛЫЦІ НЕ ІДЗЕ НА ПРАМЫЯ
ПЕРАМОВЫ З РУДЭВІЧЫМ

Лідэр чачэнскіх сепаратыстаў Джарар Рудэвіч настойвае на-прамых перамовах з Барысам Ельцыным. Прэзідэнт Расіі ад-маўляецца вясці прамыя пера-мовы і хоча для гэтага прысуд-зіць пасрэдніцка. У якасці апош-ніх вылучылі прэзідэнты Казах-стана і Татарыі Назарбаеў і Ша-міеў. Нагледзячы на абяцанні федэральных войскаў прытрым-

лівацца дадзенага Ельцыным за-гада аб спыненні агню, відэаоч-ка паведамыць пра новыя і новыя ўспышкі баявых дзеянняў.

У КАЛУМБІ ПАЧАЛАСЯ
ПАРТЫЗАНСКАЯ ВАЙНА

Апошнімі днямі ў Калумбі ад-былося ўзброеныя сутычкі арміі з партызанскімі фарміраваннямі. Групоўкі паўстанцаў, якія пача-буюць адстаці прэзідэнта Са-марыі, разгарнулі тэрарыстич-ныя дзеянні ў дзявясці дэпарта-ментах краіны. Паводле апошніх даных, у выніку ўзброенага пра-цістаяння партызан з уладамі за-гінулі два чалавекі.

ТАЛІБАН ЭКСПАРТ ГЕРАІН

Намеснік міністра замежных спраў Афганістана Гаўрусаві аб-вешчаваў рух «Талібан» у вытвор-часці і экспарту 200 тон герайну і марфínu. Падчас свайго выступ-лення ў Савецкім Бюскі Афган-істанцы Аб'яднаных нацыяў на пи-танні сітуацыі ў Афганістане спадар Гаўрусаві заявіў, што Пакістан паставіў у Афганістан усё неабходнае абсталяванне для вытворчасці наркатыкаў. Па-сол Пакістана адхіліў усё падоб-ныя абвешчаванні. Зараз войскі «Талібан» кантралююць большую частку захадняга Афганістана і ўжо некалькі месяцаў беспера-пынна ўчыняюць напады на аф-ганскую сталіцу.

БАГДАД ТРЫМАЕ КАМЕНЬ
ЗА ПАШУХА

Арганізацыя Аб'яднаных На-цыяў заявіла пра сваю незадо-вольнасць правядзеннем правэркі іракскай зброі масавага знішчэн-ня. Спецыяльная камісія ААН, прызначаная з мэтай ажыццэ-лення кантролю за яе знішчэн-нем, лчыць, што Ірак наўмысна хавае хімічную і бактэрыялагі-чную зброю і мае дадатковыя за-рэзервы балістычных ракет. Згод-на з рэзалюцыяй Савета Беспе-кі ААН, прынятай пасля вайны ў заліве, Багдад павінен цалкам адмовіцца ад вытворчасці зброі падобных відаў, і толькі пасля гэ-тага санкцыі ААН будуць адме-нены.

Кампенсацыя за... ГУКАВОЕ
ЗАБРУДЖВАННЕ

Тысячы японцаў, якія жылі ў пачатку 20 стагоддзя ў амерыкан-скай авіябазе ў Японіі, пача-лі ў суд на амерыканскі і япон-скі ўрады, патрабуючы кампенса-цыі за гучае забруджванне, што ствароў ваенныя самалёты.

Радый «Свабода», «Голас Амерыкі», «Радый Радзі» і радыё «101,2» сплуга Сяргей ПРОТАС.

ПАВОДКА АКТЫВІЗУЕЦА,
АЛЕ ПАДСТАЎ
ДЛЯ ХВАЛЯВАННЯ НЯМА

Падчас навагодняга карэспандэн-танта «Звязда» аператыўна-группы МНС па працівааказанні сітуацыі гэтыя словы гучалі раз-формам літаральна ў кожнай тэле-фоннай размове ў супрацоў-нікаў з прадстаўніцтвамі ўрада, ороўдзых масавай інфармацыі, шэрага міністэрстваў і ведам-стваў. Цяпер надвор'е, якое ўсталявалася, падштурхнула да адзінага пытання: як «паводзіць» сабе паводка?

Згодна з апошнімі данымі Мі-ністэрства па надзвычайных сі-туацыях і абароне насельніцтва ад наступстваў катастрофы на ЧАЭС, зараз у Беларусі крыглом пачаўся на ўсё іхнае, акрамя За-ходняй Дзвіны і яе прытокаў. Пад'ём узроўня вады на рэках складае ў асноўным 20—75 см у суткі. Найбольш шпакрае павелі-чэнне адзначаецца пакуль на Га-рыні паблізу Рэчыцы. Тут у блі-жэйшыя 1-2 дні чакаецца мак-сімальнае ўзровень вясновай па-водкі. Па прагнозах, у бліжэйшыя дні ўзровень «вяснянкі» будзе павялічвацца. Як чакаецца, кры-глом на Заходняй Дзвіне і яе прытоках пачнецца 13—16 краса-віка. На Дняпры (каля Жлобіна), Сожы (каля Гомеля), Прыпяці (ка-ля Пятрыкава) вада ў гэтыя дні выйдзе на поўму.

Паводзе апошніх аператыўных звестак, у Браслаўскай вобласці падтоплены 36,710 гектараў пло-шчы, у тым ліку 33,290 гектараў сельскагаспадарчых угоддзяў, у шэрагу раўняў падтоплены насе-

Сяргей РАСОЛКА.

Інеса ДРАБІШЭЎСКАЯ:

«ДЗЯКУЮ ВАМ ЯК МІНІСТР,
ЯК УРАЧ І ЯК МАЦІ»

Чарнобыльская бяды, што напаткала чалавечтва напрыкан-цы XX стагоддзя, найбольш балюча ўдарыла па Беларусі. Нам і несіць гэты крыж. Добра яшчэ, што людзі ва ўсім свеце пачына-юць усведамляць, які неабходна беларусам дапамога, бо самім ужо набрэд ці справіцца з гэтым злом. Шырыцца кола жадаю-чых аказаць нам ўскае садзейнічанне ў пераадоленні цяжкас-цей. І што важна, не толькі на дзяржаўных, палітычных узроў-нях выношваюцца планы канкрэтных дзеянняў, але найбольш краае тое, што рукі дапамогі працягае просты люд. У гэтым яшчэ раз пераканала сустрэча, што адбылася ў сёраду ў Міні-стэрстве аховы здароўя.

У той дзень міністр Інеса Дра-бішэўская прымае краўніку са-юза па аказанню гуманітарнай да-памогі «Усход-Заход-Усход Кан-такты» Гудрон Леб. Менавіта гэ-та жанчына шэсць гадоў назад стварыла ў Мюнхене дабрачынную арганізацыю. Яна ж яшчэ ў 1990 годзе наладзіла прыём у нямецкіх сем'ях дзяцей з чарнобыльскай зоны. Ёсць тут і немалая заслуга вядомага беларускага экстрасен-са Васіля Конанчына, які стаў сваё-го роду пачынальнікам гэтых і мно-гіх іншых кантактаў з нямецкай грамадскасцю ў Мюнхене. Дара-чы, ён таксама прысутнічаў на той сустрэчы ў міністра разам з вядо-мым у краіне анкалагам прафеса-рам Галінай Мураўскай.

Менавіта дзякуючы дабрачын-най актыі з боку нямецкіх сяброў у іх сем'ях адпачываюць і паправля-юцца сотні дзяцей з зоны. Цяпер штогод з дапамогай Гудрон Леб у рэспубліку дастаўляюцца меды-каменты, медыкаменты, харча-ванне і адзенне надзе больш як на 250 тысяч марак. Усё гэта па-ступлае ў дзяцінную інфекцыйную балёнцы і пяціую клінічную балён-цы.

Уладзімір ГОЙТАН.

Продаем
КРАХМАЛ
большыя скидки
Тел. (0172) 77-00-05.

ПОГЛЯД

БАЦЬКІ
І ДЗЕЦІ

Напэўна, так было заўсёды: быццё і дзеці па-рознаму бачаць свет і сваё мес-ца ў ім, а таму інакш адказваюць на роз-ныя бакі барыдак. Эрэшт, у сутым і зда-ровым грамадстве, не абцяжараным не-беспаспяхі сацыяльных узрушэнняў, гэтыя канфлікты, які правіла, не выходзяць за рамкі сямейных ці аддзягнута-сваапогляд-ных спрэчак.

Іншая справа, калі грамадства на раздарож-жы, а штодзісна жыццё для большасці лю-дзей азморчана нястачай і напэўнасцю. Гэты працэс адбываецца сёння ў Беларусі. Глыбокае мажэ ўсё больш рассякаць на толькі розныя сацыяльныя групы па маёмаснай пры-ме, але і пакаленні. Жывая ілюстрацыя таго — апошнія масавыя маніфестацыі ў Мінску, звязаныя з зааключэннем беларуска-расійскай пагранічнай і стварэннем Супольнасці.

Бацькі і дзеці ішлі ў розных кірунках, пад рознымі сцягамі і лозунгамі, славлілі розных ку-міраў. І дзякую Богу, што гэтыя маніфестацыі былі раздзелены ў часе: больш толькі здагад-вацца, што адбылося б, калі б яны вышліся лоб у лоб на адной вуліцы.

Нельга не зразумець тых, хто сёння на па-розе пэнісёнага ўзросту ці ўжо атрымлівае пенсію, у каго за плечыца большая палова жыцця. Прычыны лад жыцця, у якім выхава-ны гэтыя пакаленні, на вачах разбураліся. Усё, што здавалася вечным, надзейным, трывалым — развалілася разам з СССР, са стабільнай зарплатай, ладкавецтвам аўтобусным тало-нам і прафесійнай пачуццваў у Сочы. Такіх лю-дзей — сотні тысяч, мільёны. Гэта яны на пар-ламенцкіх выбарах аддалі свае галасы за камуністаў і аграрыяў. Яны гаварылі за сваё мінулае, якое ім здаецца сціплым і бяспло-дным. І не трэба за гэта судзіць іх строга. Бо сёрад соцыяў тысяч — адзінак апантаных камуністаў, прадстаўнікоў былой наменклату-ры, якія спрабавалі шыкаваць пры том рэжыме і якім сапраўды было так губляць. Большасць жа і тады жылі няпроста. Нарэдка — ад зар-платы да зарплат. Рабочы люд у курыльш адкрыта лаяў камуністаў: за чэргі і дышчыты, за хаварніцка-начальніцтва, за шчынную хлус-ню, якая лілася з трыбун і тэлеэкранаў, на-рэшце — за ўсёважную безгаспадарчасць і расхлябанасць.

Прыгадаем: у 1991-м, калі была забаро-на на кампаніі і разваліліся Савецкі Саюз, і-водны чалавек не выйшаў на вуліцу з пратэ-стам.

РАДАВОД

Чалавек, які глядзеў на зоркі

На зорных картах герой старажытнагрэчаскіх легенд пер-сый трымае ў левай руц адсечную галаву жалівай гары Мідэз. Астраномы даўно заўважылі, што адно яе «вока» ні-колі не мяняе свайго блыску, а другое «падіглыб». Уражаныя такім адкрыццём, арабы далі яму імя — Альголь (Д'абал). Сёнь-ня вядома каля 5000 такіх зорак. Астраномы называюць іх за-чымсена-перанымі. Гэта азначае, што ваганні блыску та-кой зоркі вызначаны перыядычнымі заахемненні далёкага сонца другой зоркай — яго спадарожнікам. Значны ўклад у іх вы-вучэнне зрабіў ураджэнец нявядлага гарадка Хоймскі (цяпер Ма-гілёўскай вобласці) Сяргей Мікалаевіч Блажко. Вучоны свет адзначыў яго 125-годдзе.

Цікавае, да адной з самых старажытных і захаваных на-вуку прывёў Сяргея ў Маскоўскі ўніверсітэт. Аднаму з яго настая-ўнікаў стаў ураджэнец Спудка Ві-тольд Карлавіч Цераксі. Блажко паслявава скончыў навучанне і сам стаў за кафедру МГУ, а ў 1894 годзе пачаў працаваць і за ўніверсітэцкай абсерваторыі. Яму было ўсяго толькі 27 гадоў, калі ён паставіў перад сабой мэту — атрымаць спектр «падаючай зоркі» — мэтэора, сфатэграфаванай яго слад. Такім чынам Сяргей Мі-калаевіч хацеў дэведзана пра ко-лер, тэмпературу і хімічны састаў нявядлікай часткі рэчыва неама-нога паходжання, якая ўзляцала ў зямную атмасферу. Сотні (!) бис-сонных нэчэй далі вынік. Ён стаў адным з першых у свеце астра-номіў, якім удалося атрымаць фотаздымкі следу мэтэора, а з дапамогай створанага ім самім спецыяльнага спектрографа 11 мая 1904 года Блажко першым у

свеце атрымаў і даследаваў спектр «падаючай зоркі» — зніч-ку, які кажуць у яго на радзіме. К 34 годам гэта ўжо ўдалося зра-біць яшчэ двойчы. Тэйна пабудо-ва мэтэарытных цел была рас-крыта.

Парэллельна Сяргей Мікала-евіч сістэматычна фатэграфавэ зор-нае неба, займаюцца пошукамі і даследаваннямі перанымых зор-каў. Тым самым ён паклаў пача-так велікай багатай «шкільнай да-білітцы» ўніверсітэту, якой з по-слехам і цяпер карыстаюцца не толькі расійскія астраномы. Праз 17 гадоў карпэляты працы Блажко выдэе кнігу «Аб зорках тыпу Альголь», матэрыял для якой у далейшым ім прадставіў у якасці кандыдацкай дысертацыі. Ён абарона ў 1913 годзе была больш чым паспяховай — агуль-нае тэорыя заахемненна-пераных зорак, прапанаваная Сярге-ем Мікалаевічам, стала сур'ё-зным укладам у астраномію.

За дзесяці гадоў, аддадзеных навуцы, ён дэталёва даследаваў больш за 200 перанымых зорак розных тыпаў. У выніку вучоны быў адкрыты эфект, названы яго імем, — «эфект Блажко», які з'я-ўляецца ў перыядычным змянен-ні крывых і перыяду блоку ў некаторых кароткаперыядных перанымых зорак высокай свя-чальнасці. Немалаважна, што для свайх даследаванняў Сяргей Мі-калаевіч прымяняў прыборы, вы-рабленыя ўласнымі рукамі.

У сферу ітарэсаў Блажко «уваходзілі» і наша Сонца, пры фатэграфаванні якога ён праявіў немалую вынаходлівасць. Дзяку-ючы гэтаму Сяргею Мікалаевічу ўдалося атрымаць больш дэтал-ныя даныя аб вярчэнні бліжэйшай да нас зоркі каля свайго вока. Ён таксама праявіў новы метад по-шуку малых планет — астероідаў.

У 1918 годзе Блажко становіцца прафесарам, а ў 1931—37 гг. узначальвае кафедру астраноміі МДУ і кіруе ёю да 1953 года. Сяргей Мікалаевіч быў без перабоўшаным, выдатным педа-гогам. Ён чытаў курсы практыч-най і агульнай астраноміі, упер-шыню вынаходзіў стаў выклад-даць агульную астрафізіку. Бла-жко — аўтар трох універсітэцкіх падручнікаў, адзін з якіх — «Курс практычнай астраноміі» перава-даецца да сённяшніх дзён. Больш за 20 гадоў узначальваў Камісію

Польшчу з зусім зах

Панядзелак, 15 красавіка

Беларуская тэлебачанне
8.00 «У імя ўзаскрасення». Дак. фільм.
8.10 «Спавад Андрэй Міро-на». Кінаканцэрт.
9.05 «Мая конік». Муль-фільм.
9.15 «Мам». Маст. фільм.
10.40 Іонас. Святаяч-на праграма.
11.10 Гасі ў хату.
11.40 Дзі і венады Гомель-скага аблдрамтэатра.
12.40 Студыя «Анон». «Эле-гія».
13.15 «Артэстка з Грыбава». Маст. фільм. 1-я і 2-я серыі.
15.30 «Спавад» кірмаш. Купалаўскія святы ў Акапіі Ляўка.
16.10 «Аніма Мундзі». Дак. фільм (3ША).
16.40 Запрашваем на вачор-кі. «Купальні» на Вялікіх (або Вуглі і Доктаравы Ка-пальныя рэбры).
17.10 «Гэта мы не праходзі-лі...» Экзамінацыйна прагра-ма.
17.25 Хакей. Чэмпіянат све-ту. Зборная Беларусі — збор-ная Польшчы.
20.00 «Рэжыма-версія». Тэле-гульня.
20.30 Тэлеанонс.
20.40 Калыханка.
21.00 Навіны.
21.45 Спартыўны тэлекур'ёр.
22.05 Фільмацка. Сяргэ За-карыдзе ў маст. фільме Ге-

оргі Данелія «На будзлі»
23.35 Гала-канцэрт маладых выканаўцаў эстраднай песні «Белая Русь».
ГРТ
5.00 Тэлеанонс.
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.00 Навіны.
8.15 «Сакрэт трапіканкі». Се-рыял.
9.05 «Поліце судзі». 1-я і 2-я серыі.
10.30 «Адагады мелодыі».
14.20 «Дзімлі Сутэрачарыя». Мультоверыял.
14.40 Марафон-15.
15.00 Зорны час.
15.35 «Эліт і хлопцы». Ма-ладзёжны серыял.
16.05 Діам.
16.30 «Сем дзён спорту».
17.20 «Сакрэт трапіканкі».
18.10 «Гадзіна пік».
18.35 «Адагады мелодыі».
19.05 «Мі». Аўтарская пра-грама У. Познера.
19.45 «Добрай ночы, малы-шы».
20.00 Час.
20.35 Праграма перадач.
20.40 Фантастычны серыял «Віртуальнае рэальнасць».
21.35 «Сэрбанага шара». Т. Ляўка. Вядуць У. Вуль-фэр.
22.30 «Лілія кіно». Фільм Ігаря Алімпіева «Афрыканскае палляванне». «Фізіялогія рус-кага жыцця».
7.20 Пенсіён.
7.30 «Чудоўная незнайкіца».

Канал «Расія»
6.30 «Мадэдажыя гісторыі». Мультоверыял.
7.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00, 23.00 Весткі.
7.20 «У гэты дзень...»
7.30 Час дэлаваў людзей.
8.00 «Карласан аўруноса». Мультоверыял.
8.20 Сваа гульня.
8.50 Сялянскае пытанне.
9.05 «Санта-Барбара».
10.20 «Сучаснік» — 40 гадоў.
12.00 «Чалавек у рынчанай эканоміцы».
12.35—13.20 «Шайбу, шай-бу!» Мультоверыял.
14.45 Кола гісторыі.
14.55 Там-там навіны.
16.20 Рэсія ў твары.
16.35 Выратаванне 911.
17.30 Кліп-антэкт.
17.40 І-клуб.
18.25 Лідэр-прагнозы.
19.35 «Санта-Барбара».
20.30 Даміні Міхэля Баг-рыска.
21.00 Надвор'е.
21.05 «Смартны сон». Маст. фільм.
22.15 Міліцыйна хроніка.
22.25—0.25 Лепшая гульня НБА.
«Радзіскі ўніверсітэт»
7.00 Мір вашаго дому.
7.10, 12.30, 13.30, 16.45 СІВ. Навіны.
7.20 Пенсіён.
7.30 «Чудоўная незнайкіца».

Маст. фільм.
9.00 АБВДайка.
9.20 «Шчаслівы Рыгор». Мультоверыял.
9.30 Італьянская мова.
10.00 Добрыя раныцы, Еуро-па!
10.35 У пошуках літаратуры.
11.15 Сярэдняя школа сёння.
11.45 Ці помніш ты.
12.00 На-хау: інфармацыя, людзі, ідэі.
12.30 Чалавек у рынчанай эканоміцы.
13.00 «Вялікая амерыканская прырода». Дак. фільм. Фільм 14-ы. «Пеленаванне на аленя».
13.20 Тэатр танца «Жэлі».
13.35 «Дзімлія». Маст. фільм (3ША).
15.00 Пасты Сэрбанага стагоддзя. М. Гуміліў.
15.30 «Урокі Феміды». Тэле-конкурс.
16.00 Музычныя навіны.
16.15 «Музон». Музычны часопіс для падлеткаў і студэнтаў.
НТБ
17.00 «Сямейка Флінтоўн».
Мультоверыял.
17.30 Футбольны клуб.
18.00, 21.00, 23.00 «Сён-ня».
18.35 Герой дня.
19.00 Рэгулярныя матчы НХЛ. «Дэтрыйт» — «Чыкага».
21.35 «Юсу з Назарэта». Тэ-

лесерыял.
23.20 Часіка.
23.20 Тэніс апоўначы.
Санкт-Пецярбург
11.55, 12.55, 13.55, 14.55, 15.55, 16.55, 17.55, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55 Інфарм ТБ «Цяпер».
12.05 «Першае каханне». Се-рыял.
13.05 Хуткая дапамога.
13.35 Перады садаводам.
13.45, 20.35 Тэлеслужба бяспекі.
14.05 «Крысці». Серыял (3ША).
15.05 Авертайм.
15.20, 20.05 «З Ленінграда ў Пецярбург у агульным ва-гоне». Гісторыя-дакумен-тальны серыял. Фільм 1-ы.
15.30 Стыль жыцця.
16.05 «Сабіка Потурорт і яго сябры». Мультоверыял.
17.05 Толькі без панікі.
17.30 «Крыл Смірнов — ча-лавік і яго справы».
18.05 «Еўрапейскі саюз» прадстаўляе.
18.35 Вальд фестываль.
19.05 «Першае каханне». Се-рыял.
19.05 «Вяртанне ў Эдэм».
20.05 «Міжнародны кур'ёр».
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 Музычныя вентры.
22.05 «Закон Бурка». Маст. фільм. 3-я серыя.
23.05 Хакей. Чэмпіянат све-ту. Зборная Беларусі — збор-ная Японіі.
23.45 «12, ці на ноч глядзя-чы».
0.05 Навіны.
0.20 Акадэмія. Група «Армія палобойнік» у Мінску.
ГРТ
5.00 Тэлеанонс.
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Навіны.
8.15 «Сакрэт трапіканкі».
9.10 «Адагады мелодыі».
9.55 «Грай, гармонь любі-май».
10.25 «Пакуль усе дома».

Беларуская тэлебачанне
7.30 Ранішні кастэйл.
7.50 Экзамінат.
8.00 Навіны.
8.15 «Сутрэчы на вярне». Фільм-канцэрт.
9.00 Тэлебачанне — школе. Геаграфія Беларусі. 9-ы клас. Новыя формы госпадары.
9.30 «Вяртанне ў Эдэм».
10.25 «Маша і медзведзь». Мультоверыял.
11.00 Класіка на экране. «Ра-зызор».
13.05 «Чарнобыль... Апош-няе папярэджанне». Дак. фільм.
15.00 Навіны.
15.15 «Кола лёсу». Дак. фільм.
15.25 Хакей. Чэмпіянат све-ту. Зборная Беларусі — збор-ная Японіі.
18.00 Студыя «Калыханка».
18.35 «Санта-Барбара».
18.55 «Санта-Барбара».
19.05 «Санта-Барбара».
19.15 «Санта-Барбара».
19.25 «Санта-Барбара».
19.35 «Санта-Барбара».
19.45 «Санта-Барбара».
19.55 «Санта-Барбара».
20.05 «Санта-Барбара».
20.15 «Санта-Барбара».
20.25 «Санта-Барбара».
20.35 «Санта-Барбара».
20.45 «Санта-Барбара».
20.55 «Санта-Барбара».
21.05 «Санта-Барбара».
21.15 «Санта-Барбара».
21.25 «Санта-Барбара».
21.35 «Санта-Барбара».
21.45 «Санта-Барбара».
21.55 «Санта-Барбара».
22.05 «Санта-Барбара».
22.15 «Санта-Барбара».
22.25 «Санта-Барбара».
22.35 «Санта-Барбара».
22.45 «Санта-Барбара».
22.55 «Санта-Барбара».
23.05 «Санта-Барбара».
23.15 «Санта-Барбара».
23.25 «Санта-Барбара».
23.35 «Санта-Барбара».
23.45 «Санта-Барбара».
23.55 «Санта-Барбара».
24.05 «Санта-Барбара».
24.15 «Санта-Барбара».
24.25 «Санта-Барбара».
24.35 «Санта-Барбара».
24.45 «Санта-Барбара».
24.55 «Санта-Барбара».
25.05 «Санта-Барбара».
25.15 «Санта-Барбара».
25.25 «Санта-Барбара».
25.35 «Санта-Барбара».
25.45 «Санта-Барбара».
25.55 «Санта-Барбара».
26.05 «Санта-Барбара».
26.15 «Санта-Барбара».
26.25 «Санта-Барбара».
26.35 «Санта-Барбара».
26.45 «Санта-Барбара».
26.55 «Санта-Барбара».
27.05 «Санта-Барбара».
27.15 «Санта-Барбара».
27.25 «Санта-Барбара».
27.35 «Санта-Барбара».
27.45 «Санта-Барбара».
27.55 «Санта-Барбара».
28.05 «Санта-Барбара».
28.15 «Санта-Барбара».
28.25 «Санта-Барбара».
28.35 «Санта-Барбара».
28.45 «Санта-Барбара».
28.55 «Санта-Барбара».
29.05 «Санта-Барбара».
29.15 «Санта-Барбара».
29.25 «Санта-Барбара».
29.35 «Санта-Барбара».
29.45 «Санта-Барбара».
29.55 «Санта-Барбара».
30.05 «Санта-Барбара».
30.15 «Санта-Барбара».
30.25 «Санта-Барбара».
30.35 «Санта-Барбара».
30.45 «Санта-Барбара».
30.55 «Санта-Барбара».
31.05 «Санта-Барбара».
31.15 «Санта-Барбара».
31.25 «Санта-Барбара».
31.35 «Санта-Барбара».
31.45 «Санта-Барбара».
31.55 «Санта-Барбара».
32.05 «Санта-Барбара».
32.15 «Санта-Барбара».
32.25 «Санта-Барбара».
32.35 «Санта-Барбара».
32.45 «Санта-Барбара».
32.55 «Санта-Барбара».
33.05 «Санта-Барбара».
33.15 «Санта-Барбара».
33.25 «Санта-Барбара».
33.35 «Санта-Барбара».
33.45 «Санта-Барбара».
33.55 «Санта-Барбара».
34.05 «Санта-Барбара».
34.15 «Санта-Барбара».
34.25 «Санта-Барбара».
34.35 «Санта-Барбара».
34.45 «Санта-Барбара».
34.55 «Санта-Барбара».
35.05 «Санта-Барбара».
35.15 «Санта-Барбара».
35.25 «Санта-Барбара».
35.35 «Санта-Барбара».
35.45 «Санта-Барбара».
35.55 «Санта-Барбара».
36.05 «Санта-Барбара».
36.15 «Санта-Барбара».
36.25 «Санта-Барбара».
36.35 «Санта-Барбара».
36.45 «Санта-Барбара».
36.55 «Санта-Барбара».
37.05 «Санта-Барбара».
37.15 «Санта-Барбара».
37.25 «Санта-Барбара».
37.35 «Санта-Барбара».
37.45 «Санта-Барбара».
37.55 «Санта-Барбара».
38.05 «Санта-Барбара».
38.15 «Санта-Барбара».
38.25 «Санта-Барбара».
38.35 «Санта-Барбара».
38.45 «Санта-Барбара».
38.55 «Санта-Барбара».
39.05 «Санта-Барбара».
39.15 «Санта-Барбара».
39.25 «Санта-Барбара».
39.35 «Санта-Барбара».
39.45 «Санта-Барбара».
39.55 «Санта-Барбара».
40.05 «Санта-Барбара».
40.15 «Санта-Барбара».
40.25 «Санта-Барбара».
40.35 «Санта-Барбара».
40.45 «Санта-Барбара».
40.55 «Санта-Барбара».
41.05 «Санта-Барбара».
41.15 «Санта-Барбара».
41.25 «Санта-Барбара».
41.35 «Санта-Барбара».
41.45 «Санта-Барбара».
41.55 «Санта-Барбара».
42.05 «Санта-Барбара».
42.15 «Санта-Барбара».
42.25 «Санта-Барбара».
42.35 «Санта-Барбара».
42.45 «Санта-Барбара».
42.55 «Санта-Барбара».
43.05 «Санта-Барбара».
43.15 «Санта-Барбара».
43.25 «Санта-Барбара».
43.35 «Санта-Барбара».
43.45 «Санта-Барбара».
43.55 «Санта-Барбара».
44.05 «Санта-Барбара».
44.15 «Санта-Барбара».
44.25 «Санта-Барбара».
44.35 «Санта-Барбара».
44.45 «Санта-Барбара».
44.55 «Санта-Барбара».
45.05 «Санта-Барбара».
45.15 «Санта-Барбара».
45.25 «Санта-Барбара».
45.35 «Санта-Барбара».
45.45 «Санта-Барбара».
45.55 «Санта-Барбара».
46.05 «Санта-Барбара».
46.15 «Санта-Барбара».
46.25 «Санта-Барбара».
46.35 «Санта-Барбара».
46.45 «Санта-Барбара».
46.55 «Санта-Барбара».
47.05 «Санта-Барбара».
47.15 «Санта-Барбара».
47.25 «Санта-Барбара».
47.35 «Санта-Барбара».
47.45 «Санта-Барбара».
47.55 «Санта-Барбара».
48.05 «Санта-Барбара».
48.15 «Санта-Барбара».
48.25 «Санта-Барбара».
48.35 «Санта-Барбара».
48.45 «Санта-Барбара».
48.55 «Санта-Барбара».
49.05 «Санта-Барбара».
49.15 «Санта-Барбара».
49.25 «Санта-Барбара».
49.35 «Санта-Барбара».
49.45 «Санта-Барбара».
49.55 «Санта-Барбара».
50.05 «Санта-Барбара».
50.15 «Санта-Барбара».
50.25 «Санта-Барбара».
50.35 «Санта-Барбара».
50.45 «Санта-Барбара».
50.55 «Санта-Барбара».
51.05 «Санта-Барбара».
51.15 «Санта-Барбара».
51.25 «Санта-Барбара».
51.35 «Санта-Барбара».
51.45 «Санта-Барбара».
51.55 «Санта-Барбара».
52.05 «Санта-Барбара».
52.15 «Санта-Барбара».
52.25 «Санта-Барбара».
52.35 «Санта-Барбара».
52.45 «Санта-Барбара».
52.55 «Санта-Барбара».
53.05 «Санта-Барбара».
53.15 «Санта-Барбара».
53.25 «Санта-Барбара».
53.35 «Санта-Барбара».
53.45 «Санта-Барбара».
53.55 «Санта-Барбара».
54.05 «Санта-Барбара».
54.15 «Санта-Барбара».
54.25 «Санта-Барбара».
54.35 «Санта-Барбара».
54.45 «Санта-Барбара».
54.55 «Санта-Барбара».
55.05 «Санта-Барбара».
55.15 «Санта-Барбара».
55.25 «Санта-Барбара».
55.35 «Санта-Барбара».
55.45 «Санта-Барбара».
55.55 «Санта-Барбара».
56.05 «Санта-Барбара».
56.15 «Санта-Барбара».
56.25 «Санта-Барбара».
56.35 «Санта-Барбара».
56.45 «Санта-Барбара».
56.55 «Санта-Барбара».
57.05 «Санта-Барбара».
57.15 «Санта-Барбара».
57.25 «Санта-Барбара».
57.35 «Санта-Барбара».
57.45 «Санта-Барбара».
57.55 «Санта-Барбара».
58.05 «Санта-Барбара».
58.15 «Санта-Барбара».
58.25 «Санта-Барбара».
58.35 «Санта-Барбара».
58.45 «Санта-Барбара».
58.55 «Санта-Барбара».
59.05 «Санта-Барбара».
59.15 «Санта-Барбара».
59.25 «Санта-Барбара».
59.35 «Санта-Барбара».
59.45 «Санта-Барбара».
59.55 «Санта-Барбара».
60.05 «Санта-Барбара».
60.15 «Санта-Барбара».
60.25 «Санта-Барбара».
60.35 «Санта-Барбара».
60.45 «Санта-Барбара».
60.55 «Санта-Барбара».
61.05 «Санта-Барбара».
61.15 «Санта-Барбара».
61.25 «Санта-Барбара».
61.35 «Санта-Барбара».
61.45 «Санта-Барбара».
61.55 «Санта-Барбара».
62.05 «Санта-Барбара».
62.15 «Санта-Барбара».
62.25 «Санта-Барбара».
62.35 «Санта-Барбара».
62.45 «Санта-Барбара».
62.55 «Санта-Барбара».
63.05 «Санта-Барбара».
63.15 «Санта-Барбара».
63.25 «Санта-Барбара».
63.35 «Санта-Барбара».
63.45 «Санта-Барбара».
63.55 «Санта-Барбара».
64.05 «Санта-Барбара».
64.15 «Санта-Барбара».
64.25 «Санта-Барбара».
64.35 «Санта-Барбара».
64.45 «Санта-Барбара».
64.55 «Санта-Барбара».
65.05 «Санта-Барбара».
65.15 «Санта-Барбара».
65.25 «Санта-Барбара».
65.35 «Санта-Барбара».
65.45 «Санта-Барбара».
65.55 «Санта-Барбара».
66.05 «Санта-Барбара».
66.15 «Санта-Барбара».
66.25 «Санта-Барбара».
66.35 «Санта-Барбара».
66.45 «Санта-Барбара».
66.55 «Санта-Барбара».
67.05 «Санта-Барбара».
67.15 «Санта-Барбара».
67.25 «Санта-Барбара».
67.35 «Санта-Барбара».
67.45 «Санта-Барбара».
67.55 «Санта-Барбара».
68.05 «Санта-Барбара».
68.15 «Санта-Барбара».
68.25 «Санта-Барбара».
68.35 «Санта-Барбара».
68.45 «Санта-Барбара».
68.55 «Санта-Барбара».
69.05 «Санта-Барбара».
69.15 «Санта-Барбара».
69.25 «Санта-Барбара».
69.35 «Санта-Барбара».
69.45 «Санта-Барбара».
69.55 «Санта-Барбара».
70.05 «Санта-Барбара».
70.15 «Санта-Барбара».
70.25 «Санта-Барбара».
70.35 «Санта-Барбара».
70.45 «Санта-Барбара».
70.55 «Санта-Барбара».
71.05 «Санта-Барбара».
71.15 «Санта-Барбара».
71.25 «Санта-Барбара».
71.35 «Санта-Барбара».
71.45 «Санта-Барбара».
71.55 «Санта-Барбара».
72.05 «Санта-Барбара».
72.15 «Санта-Барбара».
72.25 «Санта-Барбара».
72.35 «Санта-Барбара».
72.45 «Санта-Барбара».
72.55 «Санта-Барбара».
73.05 «Санта-Барбара».
73.15 «Санта-Барбара».
73.25 «Санта-Барбара».
73.35 «Санта-Барбара».
73.45 «Санта-Барбара».
73.55 «Санта-Барбара».
74.05 «Санта-Барбара».
74.15 «Санта-Барбара».
74.25 «Санта-Барбара».
74.35 «Санта-Барбара».
74.45 «Санта-Барбара».
74.55 «Санта-Барбара».
75.05 «Санта-Барбара».
75.15 «Санта-Барбара».
75.25 «Санта-Барбара».
75.35 «Санта-Барбара».
75.45 «Санта-Барбара».
75.55 «Санта-Барбара».
76.05 «Санта-Барбара».
76.15 «Санта-Барбара».
76.25 «Санта-Барбара».
76.35 «Санта-Барбара».
76.45 «Санта-Барбара».
76.55 «Санта-Барбара».
77.05 «Санта-Барбара».
77.15 «Санта-Барбара».
77.25 «Санта-Барбара».
77.35 «Санта-Барбара».
77.45 «Санта-Барбара».
77.55 «Санта-Барбара».
78.05 «Санта-Барбара».
78.15 «Санта-Барбара».
78.25 «Санта-Барбара».
78.35 «Санта-Барбара».
78.45 «Санта-Барбара».
78.55 «Санта-Барбара».
79.05 «Санта-Барбара».
79.15 «Санта-Барбара».
79.25 «Санта-Барбара».
79.35 «Санта-Барбара».
79.45 «Санта-Барбара».
79.55 «Санта-Барбара».
80.05 «Санта-Барбара».
80.15 «Санта-Барбара».
80.25 «Санта-Барбара».
80.35 «Санта-Барбара».
80.45 «Санта-Барбара».
80.55 «Санта-Барбара».
81.05 «Санта-Барбара».
81.15 «Санта-Барбара».
81.25 «Санта-Барбара».
81.35 «Санта-Барбара».
81.45 «Санта-Барбара».
81.55 «Санта-Барбара».
82.05 «Санта-Барбара».
82.15 «Санта-Барбара».
82.25 «Санта-Барбара».
82.35 «Санта-Барбара».
82.45 «Санта-Барбара».
82.55 «Санта-Барбара».
83.05 «Санта-Барбара».
83.15 «Санта-Барбара».
83.25 «Санта-Барбара».
83.35 «Санта-Барбара».
83.45 «Санта-Барбара».
83.55 «Санта-Барбара».
84.05 «Санта-Барбара».
84.15 «Санта-Барбара».
84.25 «Санта-Барбара».
84.35 «Санта-Барбара».
84.45 «Санта-Барбара».
84.55 «Санта-Барбара».
85.05 «Санта-Барбара».
85.15 «Санта-Барбара».
85.25 «Санта-Барбара».
85.35 «Санта-Барбара».
85.45 «Санта-Барбара».
85.55 «Санта-Барбара».
86.05 «Санта-Барбара».
86.15 «Санта-Барбара».
86.25 «Санта-Барбара».
86.35 «Санта-Барбара».
86.45 «Санта-Барбара».
86.55 «Санта-Барбара».
87.05 «Санта-Барбара».
87.15 «Санта-Барбара».
87.25 «Санта-Барбара».
87.35 «Санта-Барбара».
87.45 «Санта-Барбара».
87.55 «Санта-Барбара».
88.05 «Санта-Барбара».
88.15 «Санта-Барбара».
88.25 «Санта-Барбара».
88.35 «Санта-Барбара».
88.45 «Санта-Барбара».
88.55 «Санта-Барбара».
89.05 «Санта-Барбара».
89.15 «Санта-Барбара».
89.25 «Санта-Барбара».
89.35 «Санта-Барбара».
89.45 «Санта-Барбара».
89.55 «Санта-Барбара».
90.05 «Санта-Барбара».
90.15 «Санта-Барбара».
90.25 «Санта-Барбара».
90.35 «Санта-Барбара».
90.45 «Санта-Барбара».
90.55 «Санта-Барбара».
91.05 «Санта-Барбара».
91.15 «Санта-Барбара».
91.25 «Санта-Барбара».
91.35 «Санта-Барбара».
91.45 «Санта-Барбара».
91.55 «Санта-Барбара».
92.05 «Санта-Барбара».
92.15 «Санта-Барбара».
92.25 «Санта-Барбара».
92.35 «Санта-Барбара».
92.45 «Санта-Барбара».
92.55 «Санта-Барбара».
93.05 «Санта-Барбара».
93.15 «Санта-Барбара».
93.25 «Санта-Барбара».
93.35 «Санта-Барбара».
93.45 «Санта-Барбара».
93.55 «Санта-Барбара».
94.05 «Санта-Барбара».
94.15 «Санта-Барбара».
94.25 «Санта-Барбара».
94.35 «Санта-Барбара».
94.45 «Санта-Барбара».
94.55 «Санта-Барбара».
95.05 «Санта-Барбара».
95.15 «Санта-Барбара».
95.25 «Санта-Барбара».
95.35 «Санта-Барбара».
95.45 «Санта-Барбара».
95.55 «Санта-Барбара».
96.05 «Санта-Барбара».
96.15 «Санта-Барбара».
96.25 «Санта-Барбара».
96.35 «Санта-Барбара».
96.45 «Санта-Барбара».
96.55 «Санта-Барбара».
97.05 «Санта-Барбара».
97.15 «Санта-Барбара».
97.25 «Санта-Барбара».
97.35 «Санта-Барбара».
97.45 «Санта-Барбара».
97.55 «Санта-Барбара».
98.05 «Санта-Барбара».
98.15 «Санта-Барбара».
98.25 «Санта-Барбара».
98.35 «Санта-Барбара».
98.45 «Санта-Барбара».
98.55 «Санта-Барбара».
99.05 «Санта-Барбара».
99.15 «Санта-Барбара».
99.25 «Санта-Барбара».
99.35 «Санта-Барбара».
99.45 «Санта-Барбара».
99.55 «Санта-Барбара».
100.05 «Санта-Барбара».

Беларуская тэлебачанне
7.30 Ранішні кастэйл.
7.50 Экзамінат.
8.00 Навіны.
8.15 «Сутрэчы на вярне». Фільм-канцэрт.
9.00 Тэлебачанне — школе. Геаграфія Беларусі. 9-ы клас. Новыя формы госпадары.
9.30 «Вяртанне ў Эдэм».
10.25 «Маша і медзведзь». Мультоверыял.
11.00 Класіка на экране. «Ра-зызор».
13.05 «Чарнобыль... Апош-няе папярэджанне». Дак. фільм.
15.00 Навіны.
15.15 «Кола лёсу». Дак. фільм.
15.25 Хакей. Чэмпіянат све-ту. Зборная Беларусі — збор-ная Японіі.
18.00 Студыя «Калыханка».
18.35 «Санта-Барбара».
18.55 «Санта-Барбара».
19.05 «Санта-Барбара».
19.15 «Санта-Барбара».
19.25 «Санта-Барбара».
19.35 «Санта-Барбара».
19.45 «Санта-Барбара».
19.55 «Санта-Барбара».
20.05 «Санта-Барбара».
20.15 «Санта-Барбара».
20.25 «Санта-Барбара».
20.35 «Санта-Барбара».
20.45 «Санта-Барбара».
20.55 «Санта-Барбара».
21.05 «Санта-Барбара».
21.15 «Санта-Барбара».
21.25 «Санта-Барбара».
21.35 «Санта-Барбара».
21.45 «Санта-Барбара».
21.55 «Санта-Барбара».
22.05 «Санта-Барбара».
22.15 «Санта-Барбара».
22.25 «Санта-Барбара».
22.35 «Санта-Барбара».
22.45 «Санта-Барбара».
22.55 «Санта-Барбара».
23.05 «Санта-Барбара».
23.15 «Санта-Барбара».
23.25 «Санта-Барбара».
23.35 «Санта-Барбара».
23.45 «Санта-Барбара».
23.55 «Санта-Барбара».
24.05 «Санта-Барбара».
24.15 «Санта-Барбара».
24.25 «Санта-Барбара».
24.35 «Санта-Барбара».
24.45 «Санта-Барбара».
24.55 «Санта-Барбара».
25.05 «Санта-